

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 6. De Clerico ægrotante vel debilitato.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Tholosanum *Synagma juris universi lib. 17. c. 3.*
& Tract. de beneficiis c. 10. n. 17.

21. Undecimò, in beneficia Ecclesiarum collegiatarum, & non collegiatarum: de qua divisione vide Tholosan. *dictis locis*; sicut & de illa, quæ dividuntur in Nominata & Innominata.

Denique subjiciendum hic foret, quibus modis beneficia acquirantur, qui quibus conferant: verum de his non miuus commodè dicetur postea ad *Tit. de Institutionibus*: ex quo, quæ ibidem proponemus de Collationibus, revocari huc poterunt.

TITULUS VI.

De Clerico ægrotante vel debilitato.

1. Clerico ægrotanti debentur fructus & distributiones.
2. Qualis esse debeat infirmitas.
3. Quomodo probari.
4. Coadjutor incurabili morbo laboranti dandus.
5. De Clerico debilitato.

Dixi autè, omnes omniad Clericos qualemque beneficium Ecclesiasticum habeant, de jure communi teneri ad residentiam, & præbendas, aliaque beneficia, non nisi iis, qui per se residere valeant, esse conferenda; imò beneficia ob non residentiam Clericis esse auferenda: quid igitur statuendum de Clericis ægrotantibus vel debilitatis? ** 1.* Dico, tantum abesse, ut tales morbo tali laborantes, ob quem officium & ministerium suum obire aut residere nequeant, beneficiis suis excedi sint; quin potius omnes eorum fructus atque etiam distributiones quotidianæ cedere eis debeant, perinde ac si sani essent & residentes *c. 1.*
& 2. h. t. c. unico De Clericis non residens. in 6, Abbas Consil. 70 per tot. lib. 1. quia afflictio, non est addenda afflictio, imò potius ipsius miseriam miserendum, *c. Ex parte h. t.*

2. Infirmitatem oportet esse gravem, & quæ

sit immediata causa absentia: ut scilicet Clericus ægrotans, dum sanus est, solitus sit interesse divinis: alia levis infirmitas, veluti scilicet brucula aliqua, aut quartana in veterata, aut morbus fonticus, non excusatur neque excusatur, quando infirmitas non est vera & immediata causa absentia, ut si Clericus infirmus, dum sanus est, non sit solitus interesse divinis: nam tunc, durante ægitudine, non recipiet distributiones, Covar. *3. Var. resol. c. 13. num. 8. versic. Sexto, ubi alio citat. D. De communitate in d. c. unico De Clericis non residens in 6.*

3. Probatur autem infirmitas præcipue per juratam assertionem ipsius infirmi, nisi sit persona suspecta, cui non sit deferendum juramentum. Præterea per attestationem Medici: per aspectum corporis, veluti quia facies appareat admodum extenuata: denique per domesticos. Semel autem infirmus semper præsumitur infirmus, donec contrarium probetur, Mascard. *De probat. Conclus. 897.*

4. Itaque si Ecclesie Rector, sive Episcopus sive alius Episcopo inferior, lepræ macula inficiatur, aut alio gravi & incurabili morbo ita laboret, ut munus suum obire nequeat (cum injustum sit, quem ob molestiam corporis irruentem privari honore suo, & nusquam Canones præcipiant, ut ægrotans & amoto Prælato alius succedat) datur ei Coadjutor, qui vices ejus suppleat. *can. 1. vii. quæst. 1. c. 3. & 4. hoc tit. Sic & Prælato senectute gravato Coadjutor dandus est, c. unico eod. in 6. can. Nihil h. ecce & duobus can. seqq. vii. quæst. 1. item furioso, d. c. unico eod. in 6. si vero; & paralytico, c. ult. hoc tit.* Et hic ex fructibus beneficii ægrotantis, si opulentum sit, minus, ab Ecclesia, cui servit, alii debet, *d. c. 3. & 4. hoc tit. d. c. unico eod. in 6. Concil. Trident. Sess. 21. cap. 6.* Datus autem sine futura successione Coadjutor, censetur datus & datur in Ecclesie ac Prælati favorem. Quando autem datur cum futura successione, datur in favorem ipsius Coadjutoris, & ideo dari prohibetur à Conc. Trident. *Sess. 26. cap. 7. De reformat.* nisi urgens necessitas aut evidens Ecclesie utilitas postulet, & in Coadjutore dando concurrant omnes qualitates, quæ à Jure ipsoque Concilio in Episcopo & Prælati requiruntur.

5. Quod si Clericus sacerdos debilitatus aut mutilatus, fortè truncatus sine sua culpa digi-

ciatem divinam facere & Missam celebrare nequeat, fructus nihilominus beneficii sui percipiat, & ceteris ordinis sui muneribus, quibus sine scandalo & offensione populi licet, fungi potest, *c. 1. h. t.*

TITULUS VII.

De Institutionibus.

§. I.

Quid sit Institutio & Collatio.

1. Beneficia duobus modis acquiri, *juste & injuste*.
2. Institutionis variae acceptiones.
3. Generaliter accepta comprehendit quamlibet provisionem.
4. Collatio quid sit, & quoruplex.
5. in quo differat ab electione, praesentatione, & postulatione.
6. Beneficium à quo acceptari possit.

DE præbendis & dignitatibus atque aliis beneficiis in genere dictum est antea. Deinceps dicendum est, quomodo beneficia Ecclesiastica acquirantur, qui ea conferant, & quibus conferri debeant:

1. Duobus modis in genere beneficia acquirantur, scilicet *juste* vel *injuste*. *Juste* per Canonicam institutionem: *injuste* verò sine Canonica institutione, veluti per Simoniam, per preces hæreticorum, per injuriam. Regula autem Juris est, Beneficium Ecclesiasticum non possit acquiri sine Canonica institutione obtineri, *c. 1. De R. l. in 6.*

2. Pro cuius intelligentia observandum est, Institutionem interdum sumi pro libera collatione beneficii Ecclesiastici, *ut passim in hoc tit.* Interdum pro deductione in possessionem corporalem ipsius beneficii, quam alias investituram appellant, quæ jure communi ad Archidiaconum spectat, quando scilicet collatio vel institutio collativa seu auctoritabilis, ut vocant, præcessit, *c. 7. De officio Archidiaconi*, Quamquam hodie plerisque in lo-

cisea Archipresbyteris seu Decanis ruralibus demandetur; & passim Collegia ac Capitula suos collegas in possessionem mittant & titulum admittant, a patronis fortè datum, quod est vice Canonice institutionis. Aliquando verò pro collatione beneficii, non libera, qualis est ea, quæ fit ad præsentationem patroni, & specialiter Institutio appellatur: eique similis est ea, quæ fit ad nominationem vel mandatum alterius, pura Principis aut Pontificis.

3. Igitur *in d. c. 1.* nomen Institutionis sumitur generaliter, ut comprehendat quamlibet provisionem seu modum, quo acquiritur beneficium, sive sit electio specialiter dicta, cum confirmatione sequenti; sive postulatio cum admissione; sive nominatio ac præsentatio patroni, cum institutione securâ: sive collatio libera: sive provisio Papæ: sive Permutatio: & sic de similibus.

Dicitur autem Canonica, quia fieri debet secundum Canones, id est, ritu Canonico, in album seu matriculam illius Ecclesiæ vel altaris admitti is, cui collatum est beneficium, *cap. 2 & 3. h. tit.* Ut verò sit Canonica, requiritur potestas in instituente, & habitas ex parte ejus, qui instituitur, cum aliis solemnitatibus à jure requisitis. Neque seipsum quis instituire potest, cum inter dantem sive instituentem & accipientem debeat esse distinctio, *c. ult. h. tit.*

Porro, omissis aliis modis acquirendi beneficia Ecclesiastica, de quorum nonnullis libro 1. egimus, ut de Electione, Postulatione, Translatione, hic potissimum agendum de Collatione atque Institutione, specialiter sumptâ.

4. Collatio specialiter dicta est assignatio seu concessio beneficii vacantis, facta ab habente potestatem. Dividitur in Liberam & non Liberam. Libera dicitur gratuita beneficii vacantis concessio, facta ab habente potestatem, seu quæ fit solo jure Prælati. Unde & donatio dicitur, *c. fin. De officio Vicarii in 6.* Non Libera, quæ fit ad præsentationem, nominationem, aut mandatum alicujus, seu quæ non fit solo jure Prælati.

5. Differt Collatio ab Electione, Præsentatione & Postulatione, quod per Collationem acceptatam, etiam ante adeptam possessionem, acqui-